

Висновки: сучасне кіно функціонує як складна візуально-семіотична система, де візуальні засоби стають самостійним способом комунікації. Апробація підтвердила ефективність міждисциплінарного підходу до аналізу кінематографу в умовах цифрової трансформації культури.

Список використаних джерел

1. Rose, G. (2022). *Visual Methodologies*. London: Sage.
2. Pavlichenko, Y. (2023). Візуальна культура в медіапросторі. *Культурологічна думка*, №2, с. 15–21.
3. Robertson, T. (2021). *Digital Visual Culture and Cinema*. New York: Media Studies Press.
4. Johnson, M. (2023). *The Aesthetics of Cinema: Visual Techniques and Narrative Structures*. London: Routledge.
5. Bordwell, D. (2008). *Poetics of Cinema*. New York: Routledge.
6. Mulvey, L. (1975). Visual Pleasure and Narrative Cinema. *Screen*, 16(3), 6–18.
7. Crenshaw, K. (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*.
8. Barthes, R. (2020). *Mythologies*. Paris: Seuil.
9. Lacan, J. (2021). *The Four Fundamental Concepts of Psychoanalysis*. London: Verso.
10. Wijekoon, R. (2024). Cinema and the Unconscious. *Journal of Film Psychoanalysis*, 12(1), 44–61.
11. Soloway, J. (2016). *The Female Gaze*. Speech, Toronto International Film Festival.
12. Owens, J., & O’Callaghan, M. (2024). Gender and Power in Modern Visual Culture. *Feminist Media Studies*, 18(2), 105–122.

ЕВОЛЮЦІЯ ФЕМІНІСТСЬКИХ МИСТЕЦЬКИХ ТЕЧІЙ У ВІЗУАЛЬНІЙ КУЛЬТУРІ

Данник К. О., кандидат культурології, доцент, доцент кафедри сценічного мистецтва і культури

Жук А. О., здобувач вищої освіти

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: феміністське мистецтво, візуальна культура, гендер, body art, перформанс, екологічний фемінізм, цифровий активізм, кураторство.

Феміністське мистецтво як окремий напрям сформувалося у другій половині ХХ століття на перетині культурних, соціальних та політичних трансформацій. У межах візуальної культури воно постає не лише як художній жест, а як форма критичного осмислення домінантних наративів, пов’язаних із гендером, тілом, владою та репрезентацією [2; 3]. Від

початку феміністські художниці виступали проти системного виключення жінок з історії мистецтва, поставивши під сумнів канонічні уявлення про «універсальну» естетику та об'єктивність зображення [2].

З плином часу феміністське мистецтво не лише розширювало коло тем, але й змінювалося формально — від традиційного живопису до перформативних практик, *body art*, текстильного мистецтва, цифрових інтервенцій та кураторських стратегій [4; 5]. У ХХІ столітті воно дедалі частіше інтегрується з іншими критичними дискурсами: постколоніальним, квір-теорією, екологічним фемінізмом, набуваючи інтерсекційного характеру [1].

Дослідження еволюції феміністських мистецьких течій дозволяє глибше зрозуміти механізми впливу візуального мистецтва на соціальні уявлення про стать, ідентичність та культуру загалом. Актуальність теми зумовлена тим, що феміністське мистецтво продовжує трансформуватися, реагуючи на сучасні виклики — від глобалізації й цифровізації до криз представництва та інституційної критики [1; 5].

Феміністське мистецтво постало як реакція на домінування чоловічого досвіду в художньому дискурсі та каноні. Його поява у 1970-х роках знаменувала нову еру активного художнього висловлювання жінок [2].

Одним із ключових візуальних меседжів є плакат *Guerrilla Girls* із питанням: “Do Women Have to Be Naked to Get Into the Met. Museum?”, що порушує проблему об'єктивації жінки в мистецтві [2; 5].

Body art використовується як інструмент саморепрезентації та тілесної автономії. Цей жанр активно практикували художниці Карол Шніман та Лінда Монтано, яка у своїй аналітичній праці розглядає еволюцію тілесних тем у феміністському мистецтві [4].

Текстильні практики, традиційно асоційовані з «жіночою» працею, трансформуються у політичне висловлювання, як це показано у дослідженні *Textile Art: Unravelling Women's Legacy* [5].

Сучасні практики феміністського мистецтва включають екологічний фемінізм — прикладом є виставка *Life on Earth: Art & Ecofeminism* та кураторський проєкт *eco-feminism(s)*, що поєднують мистецтво з екоактивізмом [1].

Інтерсекційність у феміністському мистецтві проявляється у досвіді художниць із маргіналізованих спільнот. Публікація *Femmes et artistes* розкриває тематику художниць ХІХ–ХХ ст., які не вписувалися в традиційний канон [1].

Постфеміністські та квір-практики проблематизують категорії ідентичності. В огляді *Pour une histoire queer de l'art* досліджується створення альтернативних мистецьких наративів, що розмивають межі між мистецтвом і активізмом [5].

У цифровому просторі феміністське мистецтво переосмислює поняття активізму — від мемів до цифрових інсталяцій. Стаття *Le*

cyberespace et la transformation de l'agir militant аналізує особливості жіночого активізму у цифрову епоху [5].

У практичному розділі дипломної роботи розглянуто переддипломну практику у Водно-інформаційному центрі, що поєднує феміністський та екологічний дискурси в музейному середовищі [1].

Музейні виставки, як-от у Frauenmuseum у Бонні, демонструють міждисциплінарні підходи до репрезентації феміністського мистецтва 1970–1980-х років, включаючи документальне та перформативне мистецтво [5].

Висновки: Феміністське мистецтво продовжує формувати критичне поле візуальної культури, використовуючи нові форми, медіа та інституційні простори. Його інтердисциплінарність, критичний потенціал і відкритість до нових аудиторій робить його значущим елементом сучасного мистецького процесу [1;5].

Список використаних джерел

1. Жук А.О. Еволюція феміністських мистецьких течій у візуальній культурі. Кваліфікаційна робота бакалавра. – Київ: КНУТД, 2025. – 51 с. + додатки.

2. Nochlin L. Why Have There Been No Great Women Artists? – ArtNews, 1971.

3. Pollock G. Vision and Difference: Feminism, Femininity and the Histories of Art. – Routledge, 1988.

4. Jones A. Body Art: Performing the Subject. – University of Minnesota Press, 1998.

5. Reckitt H. (ed.). Art and Feminism. – Phaidon, 2001.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НОВІ ФОРМАТИ МИСТЕЦЬКОГО ВИРАЖЕННЯ

Малюк А.М., здобувач вищої освіти

Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: цифрове мистецтво, інноваційні технології, гейміфікація.

Інтерактивність та гейміфікація перетворилися на провідні тенденції у сучасному мистецтві, радикально змінюючи звичні форми взаємодії з художніми творами. Якщо в традиційному мистецтві глядач здебільшого залишався пасивним спостерігачем, то сьогодні, завдяки використанню інноваційних технологій, його роль значно активізується. Інтерактивні проєкти залучають аудиторію до безпосередньої участі у мистецькому процесі, відкриваючи нові горизонти творчості та сприяючи глибшому осмисленню змісту твору. Подібні форми мистецтва реагують на дії